

Politikai

felvonulás.

Több hetes megfeszített munka az első pillanattól fogva alkalmazott kerülhetetlen szigor és a törvényes intézkedések erőlyes életbejuttatása után a kormány politikai felelősségéről vitázni nem lehet célja egyetlen komoly politikai irányzatnak sem. A felelősséget vállalta és viseli a kormány s a parlament előtt ennek a felelősségnek birtokában kíván számot adni a nemzetgyűlésnek a sötét ügy minden vonatkozásáról. A felelősség e kérdésben egyebet nem jelenthet, mint a megtorló intézkedésekért s a tisztító munkáért viselendő felelősség, ám semmiképp sem kívánja az ország érdeke, de el sem tűrhető, hogy egyetlen párt is felelősséget igyekezzék hátrítani a kormányra azokért a feltevésekért, amelyeket ellenzéki oldalról az ügy bonyolalmában bele akarnak magyarázni. A háttér felkutatására gondolunk, mert háttér ürügye alatt különösen a radikális baloldal és a parlamenti szocialista frakció olyan intakt közjogi és közéleti személyiségeket szeretne a frankhamisítás bűnygyébe belemártani, akiknek ahhoz semmi közük nincs, de akikről mint ellentétes világnézetű és pártállású egyéniségekről a rágalmozó s a bűnygyből belső felfordulást előkészítő irányzat feltételezi eléggé el nem ítelhető perfidiaival a bünygetések és bünyresések állítólag kalandosan hazafias felkérésének enyhe megítélését, vagy pedig mentőkörülményekkel való szépítését. A kormány nyíltan megmondotta, hogy semmiképp sem hajlandó elfogadni ennek a közönséges bünycelekménynek hazafias jelszavak ürügye alatt való mentegetését s minden intézkedése végig a nyomozás egész vonalán a vizsgálati fogságba juttatott bünyreszeseknek letartóztatásáig és továbbmenőleg még a bünycelekmény elkövetőit anyagilag, vagy erkölcsileg támogatók kiderítéséig és

bűnpártolokként történt kihallgatásukig, azt a törvényes álláspontot képviselte, hogy a bűn elkövetéséért megtorlás jár, a bünyösökre bünytetés, országos kihatásában pedig a közéletnek teljes megtisztítása az efféle fertőző kalandpolitikának lehetőségétől is. De a szocialisták s bátran melléjük állíthatjuk a velük sokban együttműködő polgári radikálisokat, most már minden áron a kormány bünytelőjogi felelősségének hangoztatásával a fennálló konszolidációs rendet szeretnék felborítani, sőt tovább menve, Népszavák az állam és társadalmi rend erőszakos felfordítására irányuló törekvésük egyenes bejelentésével magát az alkotmányt akarják felforgatni, hogy egy általuk felvetett, az októberi nemzeti tanácsra, vagy még rosszabb, holmi munkás tanácsra, avagy szovjetdirektóriumra emlékeztető államtanácsot ültessenek a nemzet nyakára. Természetesen nem számolnak az egész ország egyetemes ellenállásával s felháborodásával ezért a vakmerőségért. A rendszer bukását a titkos választójogi követelik s ebből látszik nyilvánvalóan, hogy itt nem a frankügy, hanem a vak hatalomratörés vágya vonultatja fel a becsület és tisztesség purifikációs erélyével szembe a maga nagyhangú taktikájának szerkeztőit. A szocialisták a kormány a bünypalastolás vádjával merik írtani hivatatos lapjukban, amely a független magyar bíróság előtt fognak felelni. De a forradalmi támadásnak ezzel a módjával le kell, hogy számoljon az ország, a magyar társadalom is. Tiltakozunk ellene, hogy ezekben a nehéz órákban, midőn mindenki által elismervén Bethlen István gróf miniszterelnök és minisztertanácsa Magyarország becsületét és tekintélyét védik ép azokat, akik a bünyösök megbüntetését biztosítják, próbálja bárki is politikai helyzetében megingatni. Amely pártnak ilyen szándéka van, az megerényletet tervez a nemzet ellen.

A mezőgazdaság állapota az elmúlt évben.

A mezőgazdaság egész múlt évi helyzetét összefoglaló jelentésben ismerteteti az Országos Mezőgazdasági Kamara. A jelentés először a termés adataival foglalkozik. A búzával bevetett terület még mindig közel 100.000 katasztrális holddal kevesebb, mint az utolsó békeévekben az előző évhez képest azonban lényeges emelkedést mutat, amennyiben az 1924 év vetési területét 72.592 katasztrális holddal mulja felül. A rozstermelés a békeévekkel is néhány ezer katasztrális holddal nagyobb területen történt. Ezt főleg annak lehet tulajdonítani, hogy új homokos területek kerültek művelés alá. Az árpa és a zabtermelés a békeviszonyokkal szemben lényegesen emelkedést mutat. A kukoricával bevetett területek ugy az előző évekhez viszonyítva lényegesen nagyobbodást mutatnak. Burgonyatermelésünk szintén emelkedett, azonban a cukorrépa termés az 1924 évi területtel szemben több, mint 3 ezer hold csökkenést mutat.

A hét főtermény összes vetéstermését egybevéve, az 1925 év 7.334.741 kat. holdnyi vetésterülete az 1924 évi 7.075.984 kat. holddal szemben, 258.727 kat. hold emelkedést mutat, s az 1911-15 évek 7.351.000 kat. hold átlagánál csak 16.289 kat. holddal volt kevesebb.

Belterjesebb művelés. A területnövekedés mellett a műtrágyafogyasztás is igen lényegesen emelkedett az utóbbi esztendőben. 1923-ban csak 3500 vagon, 1924-ben 4500 vagon volt a felhasznált műtrágya, 1925-ben ez a szám már 8500-ra emelkedett. Sajnos, még mindig elvagyunk maradva a békénívő mögött, mert az utolsó békeévekben Csonkamaagyarország területén 14.000 vagon műtrágyát használtak fel. A bevetett területek terméseredménye a kalászköbök megközelíti, a káposzokban pedig felülmúlja a háború előtti átlagot. Buzából 726 métermázsza termelt holdanként (1924-ben 57 métermázsza és 1911-15-ben 76 métermázsza), rozsból 688 mm. volt a termés átlaga (1924-ben 49 mm. 1911-15-ben 68 mm.). Az árpa 678 mm. átlag termést mutat. (1924-ben 452 mm. 1911-15-ben 78 mm.) Zabból átlagosan 6.67 mm. termelt (1924-ben 46 mm. 1911-15-ben 10.1 mm.) Burgonyatermelésünk átlaga 51.82 mm. volt. (1924-ben 35.68 mm. 1911-15-ben 46.1 mm.) Cukorrépa termelésünk 132.68 mm. holdankénti átlagot mutat (1924-ben 107.91 mm.)

A kedvezőtlen értékesítési lehetőségek azonban káros mértékben csökkent-

tették a kedvező termésátlagok gazdasági eredményét. Az 1924-évi búzatermés métermázsánként 491 ezer koronával értékesült, ha az egész évben érvényben volt árnak az átlagát számítjuk ki. Az 1925 évi termés, az aratás óta eltelt idő árnak átlagát véve alapul, 380 ezer koronával értékesült métermázsánként. A rozs ára ugyanilyen számítási alapon 423 ezer koronás átlagról 256 ezer koronára, az árpa 374 ezer koronáról 261 ezer koronára, a zab 409 ezer koronáról 279 ezer koronára esett vissza. Hasonló volt az áresés kukoricánál is, de a legnagyobb árcsökkenést a burgonya mutatja és ezidőszent kérdéses, hogy lehet-e egyáltalán értékesíteni? A mennyiségben kedvező borerértékesítés szinte leküzdhetetlen nehézségei ismereteseek.

Lényegesen csökkentek az év folyamán az állatárak is. Nem csak a hizott sertések ára mutat állandó csökkenést, annyira, hogy ma már termelési költségét sem fedezi teljesen, de az egyéb vágóállatok ára is sokkal alacsonyabb, mint az előző év folyamán. Különösen a silányabb minőségek árai estek; sajnos mezőgazdaságunk éppen a nem hizalt, sőt nem is javított vágóállatokat hozza piacra nagy mértékben.

A termelési költségek nem csökkentek az értékesítési árakkal arányosan. Válságosul magasak a mezőgazdasági ipari szükségleteknek az árai. Kamatviszonyok sem mutatnak lényeges enyhülést. Az év folyamán ismételt a kormány volt kénytelen kölcsönt nyújtani a mezőgazdaságnak. Az emelkedő termelési költségek és közterhek szintén csökkentik a kedvező terméseredmény hatását.

Csak a kereskedelempolitikai hálózat kiépítésétől várhatjuk a helyzet lényeges javulását. Eddig azonban a környező államok, mezőgazdaságunk legfontosabb piacai, az elzárkózás politikáját folytatják ellenünk. A már létrejött tarifális szerződések a mezőgazdaság szempontjából keveset jelentenek. A legtöbb kedvezményen alapuló megállapodásainkat is hatástalanná teszik behozatali tilalmak és egyéb korlátozások, amelyekkel egyes államok operálnak. Külskereskedelmi helyzetünk bizonytalanságát csak az az egy örömdetes tény enyhíti, hogy a gazdasági viszonyok fokozatos konszolidálásával — a fennálló exportnehézségek ellenére — kivitelünk egyre növekszik. Nevezetesen az 1924 évvel szemben (372 millió aranykorona) kivitelünk 1925 első kilenc hónap-

Egy szemtanu az árviz borzalmas pusztításairól.

Megható jelenetek a katasztrófa idejéről. — Az utasok térdigérő fa-
gyos vízben dolgoztak. — Az ország szíve a szerencsétlenül jártak felé fordul. — Temesváry Imre elmondja helyszíni tapasztalatait.

A nagy árvizkatasztrófa, mely borzalmas pusztításokat vitt véghez és számtalan magyar embert tett hajléktalanná, a frankhamisítási bűnygy és egyéb botrányos esetek mellett is ébrentartja a magyarság érdeklődését. A tenger melyben házak és tanyák sokasága merült el, az áradás első ideje óta már jégsivatagga is változott, melyet itt-ott tarkított még össze nem dőlt házak kiálló teteje.

Ezrek vesztették el egész munkájuk eredményét. Az egész ország szánszámommal nézett ezekre a szerencsétlenekre, a trianoni árviz áldozataira és a kormányzó fővédnöksége mellett felségélyezésükre megindult a gyűjtés.

A vármegyék és városok egymás után szavazzák meg a segélyeket az árvizkárosultak megsegítésére a kormány a maga részéről is elkövet ezirányban mindent és ebből a segítő munkából ki kell vennie a részét mindenkinek, akit a sors megkímélt a katasztrófától.

Munkatársunk felkereste Temesváry Imre dr. kincstári főtanácsost, az árvizsújtotta vidék egyik nemzetgyűlési képviselőjét, aki a veszedelem színhelyén kivette részét a munkából. Megkértük, tájékoztassa olvasóinkat a veszedelem mérvéről, a segítség módjáról és a legközelebbi teendőkről. Temesváry Imre dr. kérdéseinkre a következőket mondotta:

— Ahhoz, hogy a katasztrófa mérvét ismeressem, szükséges, hogy visszatérjek az árvizveszedelem első napjaira. Karácsony böjtjén a hirtelen olvadás miatt nagymértékben felduzzadt a Körösök vize, felszaggatta a vastag jégtáblákat és nagy erővel sodorta lefelé.

— A Sebeskörösön Komádi alatt levő ugynevezett Olajtanyánál óriási erővel nekivágódott a rohanó ár és a jég a Sebeskörös balpartjának és azt mind egy száztíz méter hosszúságban felszakította. Ennek következtében másodpercenként mintegy háromszáz-háromszázhusz köbméter víz zudult a melléte levő Okány és Vésztő községekre.

— A másik ár román területen tört keresztül Gyulavári alatt és rendkívül nagy erővel Gyulaváros és Gyulavári községek határának vágódott neki.

— A rohanó ár mindkét helyen romokba döntötte az utjába eső épületeket és tanyákat. Alig pár óra telt el mindebből olyannyira, hogy a tanyai lakosság alig volt képes állatait elhajtani a rohanó ár elől, mely így az állatok tekintélyes ré-

szét magával sodorta. Karácsony napjára mindkét helyen tengerre vált az előtte való napon még virágzó élet.

— Leírhatatlan az a kétségbeesés, amely a területek lakóit elfogta. A lakosság Vésztő és Okány községnél teljes számban a veszedelem színhelyére sietett és mindent elkövetett, hogy legalább a község egy részén keresztülhúzdó Holt-Körös gátjánál felfoghassa az árt.

— A földművelésügyi minisztérium kiküldött mérnökei, valamint Kovácsics főispán kormánybírtos és a járás főszolgabírái velem együtt mindent elkövettek, hogy a víz ártát lehetőség szerint lokalizálják a Holt-Körös medrére. Azonban az ünnep második napjára már kétségbeesett volt a helyzet, amennyiben óránként husz centiméterrel nőtt az áradás.

— Az árviz által fenyegetett emberek kétségbeesetten könyörögtek, hogy a Holt-Körös gátját engedjék átvágni. Ettől azt remélték, hogy az átvágás következtében a víz nagy része lefolyik Vésztő alól a Békés és Körösladány község között elterülő mintegy 70 ezer holdnyi területre, ahol esetleg nem okoz nagyobb károkat. Nézetük szerint Vésztőt csak így remélték megmenthetni az elárasztástól. Azonban a jelenlévő mérnökök megállapítása szerint a kétségbeesett emberek kívánságának teljesítése kettőzött szerencsétlenséget jelentett volna, mivel az átvágás következtében a víz ugyancsak Vésztő községet támadta volna meg há-

tulról. A község ugyanis sokkal alacsonyabban fekszik, mint az a terület, amelyre ők rá akarták engedni a vizet.

— Kívánságuk teljesítése esetében sem menekülhetett volna meg Vésztő a teljes pusztulástól és emellett még újabb 70 ezer holdnyi területet kellett volna elárasztani.

Véleményünk szerint tehát ki kellett tartanunk a végsőig, hogy a víz természetes lefolyását idézzük elő és a nagytömegű vizet levezethessük a Sebes-Körös medrére. Másnap hajnalban a kiöntött víz áradása megszűnt.

A kirendelt közérő és az utászatonaság emberfeletti munkát végzett, amikor az ugynevezett nyulgátakat építette a Holt-Körös gátjára. A nyulgátakkal elértek, hogy az óriási víztömeg hullámverése nem csapott keresztül a meglevő gáton. Ezáltal megkezdődött a Sebes-Körös gátszakadásának betömése is. A kis csapat itt még emberfeletti munkát végzett.

A hideg idő dacára állandóan derékig erő vízben verték a cölöpöket és rakták a cölöpök közé a homokkal telt zsákokat. Rettenetes harcok vívtak a fellemetes víztömeggel. De végre sikerült szilkebb helyre szorítaniok a vizet és kilenc napi fáradtságos munka után teljesen elköltötték a kiszakadt száztíz méter hosszú gátat.

A szegény vésztői nép könnyezett arra a hírre, hogy a gátszakadást elköltö-

ában 4733 millió aranykoronára rugott. Vagyis az emelkedés 27 százalékos. A kiértelben a legfontosabb helyet természetesen a mezőgazdaság termékei foglalják el.

Az eladó birtokok száma egyre növekszik, mert a gazdák egy része földjétől is kénytelen megválni, hogy adósságaitól szabadulhasson. Az általános pénztelenség mellett azonban a földiek nem találnak vevőre és a földárak így fojtókos csökkenést mutatnak.

A szociális higiéné.

Irtá: Dr. ANTAL ILLES

a Magyar Vörös Kereszt Egyesület főorvosa.

A világháború lezajlása és a béke helyreállítása után csakhamar az összes nemzetek külföldön belüli belátása, hogy a legsürgősebb teendő egyike a nép-egészség helyreállítása, fejlesztése. A mi szegény, megcsontolt, elszegényedett hazánkban a világlegyeteg csak romokat hagyott hátra, itt az újraépítés munkája a legnehezebb és mégis hozzá kell látnunk mert a nemzet jövője attól függ, hogy milyen mértékben tudjuk a háború és a népbetegség által megfertőzött nemzetet ismét egészséges, erősé tenni.

Ha a népesség kérdése mindenütt fontos, nálunk százszorosán az, mert mi szenvedünk és veszítünk legelőbb, nálunk pusztítanak az ugynevezett népbetegségek létszám mértékben, nálunk van a sanyarú viszonyok révén legjobban veszélyeztetve az új nemzedék egészségi állapota.

Célunk tehát az, hogy a higiéné, vagy az egyéni mint a közegészség iránti érdeket a népben felkeltjük és ébrentartsuk, hogy egyszerű higiénikus kultúrát teremtsünk és ébrentartsuk, amia szociális higiénia segítségével lehetséges.

Miért szólnunk szociális higiénéről a szót a szociális szóra helyezve?

Gyakorlati higiéné, mint egészség-ápolás már az ókorban is volt, de jött a népvándorlás, a középkor és az egészségügyre sötétség borult. Vannak kivételek, mint pl. a lepra betegség elleni védekezés, amely a középkorban igen szépen működött, de a járványos betegségek legelőbbjével szemben abban az időben védtelenül és tudatlanul állottak. Az újkorban lényegesen javultak a viszonyok, de a tudományos egészségügyi felvilágosítás csak a XIX században kezdődik, ugyanakkor jötték tudatára annak az összefüggésnek is, amely a higiéné és a társadalmi viszonyok között fennáll. Különösen a németek látták be, hogy a legnagyobb birodalmak sorsát népeiknek egészségi állapota dönti el. Azért itt is csak akkor indult meg a haladás, mikor a XIX század vége felé a gazdasági viszonyokkal a szociális helyzet is megváltozott. A nagyvárosok keletkezése, a gyárilpar és a közlekedés rohamos fejlődése egészen új helyzetet teremtett, amelyhez a higiénének is alkalmazkodnia kellett. Ez eleinte kicsit nehezen ment. A természettudományokra támaszkodva a tudományos higiéné fényes eredményeket ért el, de a szociális viszonyokkal nem törődött figyelmen kívül hagyva azt, hogy az ember és természet között harmadik tényező a kultúra, amely bizonyos társadalmi átalakulást, mert belátta, hogy a katonák hősi munkája nélkül a folyton beömlő víz feljuttatás elpusztította volna teljes egészében ezt a virágzó községet. A nép napról-napra nyugodtabb lett és különösen meggyűdött akkor, amikor látta, hogy a szerencsétlenség után már negyednapra Mayer János földművelésügyi miniszter személyesen vizsgálta felül a mentési munkálatakat és a hatodik napon a kormányzó feleségével együtt bejárta az elpusztult részeket.

Megható látvány volt, amikor a szerencsétlen nép könnyezve, csókolta a kormányzó kezét, akinek minden szerepségtelenség volt egy-egy jószágot szava látták a kormányzó markáns vonásairól a megilletődést és a szilárd elhatározást, hogy mindent el fog követni, az erősen sújtott nép felsegélyezése érdekében.

Az időközben beállott hideg, amely befagyasztotta a vizet, jökor jött, mert a nagy északi szél már átlökte a vizet a gátakon. A kiáradt víz olyan erősen befagyott, hogy járni lehetett rajta. Ekkor el kellett rendelni, hogy senkinek sem szabad a jégre menni. Erre szükség volt azért, mert ha valaki alatt bezakadt volna a jég, lehetetlen lett volna megmenteni a hírtos haláltól. Pe-

lásokhoz van kötve. Az ember bizonyos szociális környezetben születik, és hal meg. Ez olyan igazság, melyet higiénének alaposan számításba kell vennie, mert sok betegség nemcsak eredetileg szociális okból ered, hanem akárhán ilyen betegség van, amelyet lefolyásában a kiséző szociális körülmények akár kedvezően, akár nem, de bizonyára döntően befolyásolnak. Ezt a tételt beigazolvá látjuk az összes ugynevezett népbetegségeknek, akár tuberkulózis, akár alkoholizmus, akár pedig nemi betegségről van szó.

A higiénének célja tehát egy negatív és egy pozitív cél. Az első: az egészséget károsító tényezők távoltartása, a másik a test szervezetének tökéletesítése. Az elsőnek gyakorlati megvalósítását látjuk pl. a népbetegségek elleni küzdelemben, a másodikat az új nemzedék egészségének biztosításában.

Az egészségügyi technikának esdőlato fejlődése azonban nem segíthet bennünket ennek a célnak előéréseben, ha csak nem tudjuk módszereit és eljárásait általánosítani és a köztudatba átvinni. A

higiénének szociálisnak kell lennie, célja csak egy lehet: a higiénikus kultúra általánosítása. Tudjuk, hogy a betegségek jónagy része gyógyíthatatlan, de tény, hogy valamennyi elkerülhető. Hogy ezt elérhessük két utat kell szem előtt tartanunk. Először: minden egyes egyén kövesse és híven tartsa be az egyéni egészségápolás szabályait. Másodszor: a szociális környezetet meg kell tisztítanunk mindazoktól a kártévő tényezőktől, melyek betegséget és degenerációt okoznak lit csak a szociális higiénia segít.

A szociális higiénének egyrésze a család keretében a gyermeknevelésben, a csecsemőápolásban, a fiatal nemzedék védelmében kell munkálkodnia, másrészt az iskola keretében oly értelemben kell működnie, hogy az elsatnyulásnak elejét vegye, és a gyermekek fejlődése jó és helyes irányba terelődjék. Másrészt a megfelelő egészségügyi felvilágosítás segítségével a népet a nagy népbetegségek elleni védelemnek megnyerni és ennek szükségét vele megértetni.

Rádió jelentősége a népoktatásban.

Gróf KLEBELSBERG KUNÓ vallás- és közoktatásügyi miniszter nyilatkozata.

Munkatársunk felkereste gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi minisztert s megkérdezte őt, hogy kulturális programja keretében milyen szerepet szánt a drótnélküli telefonnak. A miniszter ur kérdésünkre a következőképpen nyilatkozott.

A modern élet olyan óriási követelésekkel lép fel nemcsak a közepostálylyal, hanem a nemzet nagy tömegeivel szemben is, hogy a népiskola egymagában koránt sem képes azt az ismeretanyagot közvetíteni és azokat az erkölcsi tulajdonságokat kifejleszteni, amelyekre a mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és közlekedési munkának okvetlenül szüksége van, ha a létét való kiélésedést küzdelemben meg akarja állni a helyét.

Ezért a népiskola mellett világszerte az iskolán kívüli népoktatásnak hatalmas szervezete fejlődött ki. Amilyen nyilvánvaló azonban az, hogy erre az iskolán kívüli munkára okvetlenül szüksége van, épen olyan nagy nehézségbe ütközik annak megvalósítása. Különösen két nagy nehézséggel állunk szemben. Az egyik az érdeklődés hiánya a tömegekben, a másik pedig az, hogy erre a munkára alkalmas oktatók csekélyebb számban állanak rendelkezésre. A rádió olyan találmány, amely mind a két bajon segít.

A rádió, mint újdonság és mint elsőrangú szenzáció meg fogja ragadni mindenkin az érdeklődését. Rádióelőadást még olyanok is hallgatnak majd, pusztán azért hogy az új találmányt hallják, akik tartalmaért különben nem keresték volna

fel. A rádió így magához édesgeti majd a tömegeket s az emberek a rádió hallgatása közben rájönnek majd az előadások tartalmának hasznosságára és élvezetes voltára is.

A másik nagy nehézség az iskolán kívüli népoktatásnál az, hogy nem rendelkezünk kellő számban olyan oktatókkal, akik mondanivalójukat élvezetesen és érdekesen tudják előadni. Mert nem elég valakit szakszerűen és alaposan elmondani, ha a hang unalmas és a beszéd folyama szürkén hömpölyög, a hallgató-ság érdeklődése ellankad. Jó népoktató csak az, aki tárgyat jól megtudja választani és mondanivalóját élvezetesen adja elő. Mivel ilyen emberekkel csak kisebb számban rendelkezünk, minő szerencse, hogy ezeknek munkáját a rádió segítségével az egész országban hozzáférhetővé tehetjük. Az előadó Budapestben beszél s a falvakban, széles ez országban hozzáférhetővé tehetjük. Az előadó Budapestben beszél s a falvakban, széles ez országban hallgatják, úgy, hogy nem is megy nagyrészt az az állítás, hogy a rádió segítségével az egész ország egyetlen nagy tanteremmé alakul. Milyen szép és hatalmas gondolat, hogy valaki odaáll ez elé a csodálatos készülék elé azzal az érzéssel, hogy az egész országnak tart előadást.

A kultuszminisztérium mindent el fog követni, hogy a rádiót épen úgy beállítsa a népművelés taneszközei közé, mint ahogy vetítőgép nélkül ma már iskolán kívüli népoktatást el sem lehet képzelni.

A békerevizio kérdése.

Irtá: SZADEGKY K. LAJOS egyetemi tanár.

Érdekes tanulmány hagyta el a napokban a sajtót, „A békerevizio“ cím alatt dr. Szadeczy K. Lajos egyetemi tanár a Tudományos Akadémia tagja to-

lából, amely tanulmány bizonyára nagy érdeklődést vált ki nemcsak a politikával foglalkozók részéről, hanem a nagyközönség részéről is.

dig mindentáron el akarták kerülni, hogy az árvíz egy halottján kívül még több halálos áldozata is legyen.

— A környékbeli falvak népe mindenütt odaadó szeretettel fogadta a hozzája menekülőket és mindenki ajtaja nyitva állott a beteg gyerekekkel menekülő asszonyok előtt. A férfiak nem menekültek el. Azok is kiknek mindene elpusztult, kik hajléktalanokká váltak, kenyerrüktől megfosztva is a borzalmas áradás területén dolgoztak.

— Megrázó jelenetek voltak, amikor a félig összeomlott házak padlásáról igyekeztek megmenteni csekély élelmiszerüket a szerencsétlen háztulajdonosok és csak akkor másztak ki a roskadó létrából, mikor a katonaság már kényszerítette őket, hogy veszedelmes helyzetükből meneküljenek. Nem is lehet csodálkozni azon, hogy az utolsó pillanatig ragaszkodtak az otthonukhoz. Hiszen legnagyobb részének egyetlen tulajdona volt az a kicsiny házikó és vele egész életének keresménye pultuszt el.

— Lehetetlennek tartom, hogy a magyar nemzet ne vegye észre ezekben a szerencsétleneknek kiáltó nyomorát és biztosra veszem, hogy meg fog mozdulni az országban minden nemesen érző szív,

hogy ezen a nyomoron enyhítsen. Meg kell mozdulni azonban azok lelkeinek is, akik talán akaratukon kívül bizonyos mértékben előidézői voltak a rettenetes katasztrófának. Azokra célok itt, akik a szerencsétlen trianoni békét a nemzetre kényszerítették.

— Beláthatják most, hogy ez a politikai mű egy jobb sorsra érdemes nemzetet akart szerencsétlenné tenni. Ha talán nem is állíthatjuk határozottan, hogy ennek a veszedelemnek előidézői a megszállott területek jelenlegi urai lennének de azt határozottan állíthatjuk, hogy mivel a vizek felső folyását nem láthatjuk és azoknak állásáról bennünket nem tájékoztatnak kellő időben, ez feltétlenül előidézője annak, hogy a hirtelen beállott áradás bennünket tönkretegyen. Reméljük, hogy a művelt Nyugat népei, akik a szerencsétlen trianoni diktátumon ránk erőszakolták, be fogják látni, hogy ennek további fenntartása a magyar nemzet pusztulását jelentheti és ha kulturálisan beszélnek, akkor elsősorban itt kellene érvényesíteni, a megszállt hatalmakkal szemben belátásukat és sürgősen revizio alá kell venni azt a békeművet, amely a magyar nemzet minden jogos emberi kíváncsival ellentétben áll.

Könyvében pontos áttekintést nyújt arról, hogy a trianoni szerződés óta, kik részéről és milyen állásfoglalások történtek a békeszerződésekkel kapcsolatosan, azok enyhítése érdekében. A világsajtó és közötte a magyar lapok is mindenkor megemlékeztek, ha a békeszerződéseket bíráló vagy az új európai politikai és gazdasági helyzettel foglalkozó mű valahol megjelent, vagy ha nemesebb egyéniségek tollából oly irányú közlemények láttak napvilágot, amelyek a trianoni Magyarországot sorsát érintették. Ezek azonban idő-telkenében elsősorban kerültek szemünk elé, úgy, hogy a békerevizio kérdésén ezek ellenére sem lehetett valami optimisztikus színen látni. Eppen ezért hat meglepetésszerűen Szadeczy Lajos könyve, amely ismerteti mindazokat a műveket, s a jelentősebb szerzőktől megjelent lapközlemények, amelyeket az előbb említettünk. S ebben az összefoglalásban kétségtelenül meg kell állapítanunk, hogy ha eredmény szempontjából talán nem is, de magának a gondolatnak propagálása tekintetében jelentékeny haladást láthatunk. Közli a könyv nagy vonásokban Keynes John, Maynard, Lansing Robert kritikai műveit, az amerikai unitárius egyházi bizottság jelentését megszállott Erdélyről, a Református Presbiteri Világszövetség jelentését s ugyan- csak Erdélyről, Cornish Louis, Birkhill Robert, sir William Good Chamberlain, Seton Watson, Snowden, Henderson, Smutz tábornok stb. műveit hírlapi cikkeket és parlamenti felszólalásokat, amelyekben újból és újból rámutatnak a Magyarországot ért igazságtalanságra. E kritikai művekkel szemben újabb fejtegetéseket is megemlékező propagandát műveit is, amelyben különösen Tardien igyekszik igazolni a franciák álláspontját a békeszerződések megkötésekor. Érdekes a könyvnek azon része, amely a békeszerződések igazságtalansága ellen intézett s a meg-megújuló olasz támadásokat ismerteti, melyeknek sorát Nitli kezdte meg, számos követőre találva, akik éles kritikát alapon mutatnak rá a békeszerződés tarthatatlan voltára. Külön fejezetet szentel Szadeczy Lajos Magyarországot iránt megnyilvánuló lengyel rokonszenv megnyilatkozásának, majd ismerteti a francia békehangokat, a norvég és német közvéleményt és avval fejezi be művét, hogy az ismertett anyagból láthatólag jelentős munka folyik a békerevizio érdekében, amelynek megvalósulása tagadhatatlanul napról napra közeledik.

A könyvet a Magyar Nemzeti Szövetség adta ki.

Hírek és különféle.

Halálozás. Szomorodott szívvel tudatjuk, hogy szeretett fiunk Klanjczay József, a Magyar Kir. Folyam és tengerhajózási R. T. volt tisztviselője folyó hó 16-án 26 éves korában hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt.

Meghalt egy fehér pap... A jöszövári premotrei kanonokrend rosznyói káth. főgimnáziumának évek hosszú során át volt vezetője, irányítója Nagys. és főtisztelendő Szepesi Géza főgimn. igazgatótanár, a prem. rend rendi főszámvevője s a rosznyói premotrei székház főnöke a napokban elhunyt. A néhai paptanár a Felvidék számtalan kulturszolgáit oktatta és tanította. Nagy hadsereg azoknak a száma, akik az ő nemes szíve tudományból izzó lelke közelében készülődtek az élet harcára. Az örök világosság fényeskedjék neki.

Levente előadás. F. hó 22-én a városi mozgósásházban Levente előadás volt melyen a leventék ingyen lehettek jelen. A műsor volt: Természettudományi képek 1103 m. Zalan futása 530 m. Az előadásra a város megértő Polgármestere fedezte a kiadásokat, melyért ezután is köszönetet mondanak a leventék.

Helyesbítés: A karácsonyi akcióra Zsche Antal 200 000 koronát adományozott. Adakozása annak idején tévesen íratott 20000 K-nak.

Az árvízkarosultak javára folyamatra tett gyűjtés befejezéshez közeledik. A város területén eddigelé közel 12 millió adomány folyt be, a nagyvállalatok telepén a gyűjtés még folyamatban van.

A takarékbetétek emelkedése. A postatakarékpénztárnál és a budapesti 13 legnagyobb pénzintézetnél elhelyezett betétek összege a Statisztikai

Hivatal jelentése szerint decemberben is emelkedett. A takarékbetétek és a folyószámlabetétek összes emelkedése 168 millió aranykorona s ezzel a betétek együttes állománya 449.9 millió aranykoronát ér el. A takarékbetétek állománya december 31-én aranyértékben 14,30 %-t teszi az 1913 évinek, (tehát a legutolsó béke-évek), míg a folyószámla betétek állománya megfelel a háború előtti állomány 44,2 %-ának.

FELHÍVÁS! A mai gazdasági válság folytán sok embertársunk nyomorban tengődik. Salgótarjánban aránylag több, mint máshol. Sokan vannak, kik ezen a nyomoron segíteni öhajtanak, de egységes szervezkedés nélkül célirányos eredményes munkát végezni nem lehet. Minden külön meghívó mellőzésével ez uton kérem fel Salgótarján város társadalmát, hogy mindenki, aki tettel, vagy jó tanáccsal az akció segítségére lenni öhajtl, f. hó 27-én este 6 órakor a városháza tansztermében megjelenni szíves legyen. Salgótarján, 1926 január hó 23-án. Dr. Förster Kálmán polgármester.

Kultúrest. A Róm. Katl. Olvasókör f. hó 17-én tartotta harmadik kultúrestjét gazdag, változatos műsorral. Az est kimagasló pontja Szántay István m. v. raktárfőnök, lapszerkesztő felolvasása volt. A sajtó fontosságáról, erejéről és annak az olvasóra gyakorolt hatásáról szólt. Igen komoly megszívlelendő tanácsokkal látta el értékes felolvasása keretében hallgatóit, melynek jó hatása bizonyosan meglesz. A felolvasáson kívül a farsangi hangulatnak megfelelő vig számok szórakoztatták a szép közönséget. Molnár János bus magyar dalokat adott elő tárogatón. A kongreganista leányok „Katóka” egy óras uralma” egy felvonásos vígjátékot adtak elő ügyesen. Kedves hatása volt Praznovszky Mihály és társainak vonós kvartettje, végül Praznovszky Mihály a tót zatyafi kupléjával könnyezéssé megnevetette a publikumot. A műsor után a kör műkedvelő zenekara játszott ropogós magyar táncdarabokat. Akarva nemakarva táncolt is a közönség, de különösen a hölgyválasz lesz emlékeztetés a poharak mellől kimoszított egy-két véglegénynek. A következő kultúrest 31-én lesz, melyre a nemesen szórakozni vágyó közönséget ezuttal hívjuk meg.

Városi képviselőtestületi közgyűlés. F. hó 21-én népes és tartalmas közgyűlést tartott városunk képviselőtestülete. Egész csomó szabályrendeletet tárgyalt le és fogadott el a közgyűlés. Így az elhagyott gyermekek segélyalapjáról, a fogadó, vendéglő, kávéház és kávéházakról, a huszárrendszerről, a járdáról, a mozi üzeméről. Ezen szabályrendeletek fontosabb részeit olvasóink tájékozásul közölni fogjuk. A városi iratok fizetését átlag 10%-al, a tisztviselői családi pótlékát pedig 50%-al felemelte a közgyűlés. A városi uszoda feletti árverés eredményét az egyik pályázó megfellebbezte s így abban döntés nem történt. A többi jelentéktelenebb pont után, amelyek között a hirdetés jog bérbeadása feletti döntés elhalasztása, uszodai lakásépítés lezámolása a vízvezeték próbakut ügye s néhány honosítási ügy szerepeltek a közgyűlés ez évre megválasztotta még polgármesterhelyettesnek Koós Mihály főjegyzőt.

Ingyen ebédeltetési akciónak a legszebb eredményt mutatja. Egymás után jelentkeznek mult számunk vezércikkének nyomán az irgalmas szívű tarjánaiak, hogy egy-egy gyermek arcáról letöröljék az éhség könnyeit. A jelentkezett családoknál hétfőn 25-én fognak jelentkezni a Stefánia és az árvaszék utalványai a gyermekek. Az eddig jelentkezők neveit jövő számunkban közöljük.

Előadás az árvízkarosultak javára. F. hó 16-án a hirschyári olvasókör műkedvelő gárdája az árvízkarosultak javára egy anyagiakban mint erkölcsiekben szépen sikerült estélyt rendezett. A jól ismert kiváló képességű szereplők számai nagy élvezetett nyújtottak a megjelenteknek. A ker. szoc. dalárda Szankovics János karnagy vezetésével mellett szinte nemes versenyre kelt a Stepanek Sándor vezette vasúti dalárdával az előadott szép darabokkal amiket a közönség viharosan ujjazott. Horváth Géza gyárvezető szellemes prologja, Horváth László, Tuba Ilonka szavaiata, Fekete László komoly jelenete, Mihálik János dalai s a hegedűgitar trió megtéttével Griffel külön irrederant gitárjátékával a legszebb rendben előadó készségben s nagy hatásban peregettek, hogy keretét képezzék Upponyi József az árvízveszedelemtől elmondott

Templomot akar Baglyasalja.

Baglyasalja község jóérezsű katolikus lakosai elhatározták, hogy a közel jövőben templomot építenek. Hogy ezen elhatározás tette éri. néhány lelkes, agilis intelligens ember állt a mozgalom élére, hogy az ügyet állandóan felszínen tartsa, a propagandát irányítsa. A pessimisták guymosollyal kísérik a próbálkozást, mert hiszen tény, hogy a mai gazdasági viszonyok mellett egy kisebb kápolna felépítése és berendezése is rengeteg összegbe kerül, hol hozhat össze egy kis község társadalma, egy a viszonyoknak megfelelő templom részére megfelelő összeget?

Nehéz dolog, de nem lehetetlen! Baglyasalján már nem egyszer bebizonyították, hogy amit elhatároznak, azt meg is valósítják. Így volt legutóbb, ép egy évvel ezelőtt a harang beszerzéssel is. Nagyon sokan állították, hogy a szükséges 15-20 milliót össze nem hozza az erre a célra megalakult bizottság 3 év alatt sem s mégis a harang május 10-én már ünnepélyesen meg lett szentelve. Ne adjá isten, hogy ezen elhatározás tényleg megvalósíthatatlanná váljék, de ha úgy történne is, az a néhány lelkes, magyar katolikus akkor sem fog hiába fáradozni, mert amíg ezt az ügyet napirenden tartják, megerősítik a népben a vallás iránti szeretetet, a Mindenhatóhoz való visszatérést.

Az első csepp a tenger medrébe már befolyt f. hó 17-én vasárnap, midőn is a Baglyas- községi ifjuság egy tanulni vágyó része az építendő templom javára műkedvelő előadást rendezet, mely ugy erkölcsileg, mint anyagilag várakozáson

felül sikerült. A szereplők javarésze most lépett először színpadra, midamellett játékok a műkedvelői átlagot elérte. Három egy felvonásos bohózatot adtak elő, mindegyikkel jól megnevetették a baglyasi kaszinó nagy termét zsúfolásig megtöltő közönséget. Bár minden egyes szereplő tehetségének teljét vitte játékába, mégis ki kell emelnünk Andó Gy. Mariska, Szalatovics Gusztáv, Szőke József, Andó József, Szalatovics István és Gyula, valamint Angyal József játéka, kik fényes bizonyosságot adtak rátermettségüknek.

A betanítás farszító munkáját Pál János községi tanító végezte, ki az elhanyagolt ugarból már is termő talajt képezett ki s merjük hinni, hogy idők mulán a legtermékenyebb humussá fejleszti.

Az anyagi siker közel három millió korona. Egy cseppnél több már is a tengerben.

Ecelra rendezett előadáson felülfezték 100.000 K.-val: Kralovánszky Imre, Póra János, Gyurcsik Mihály; 60.000 K.-val: Andó A. János; 50.000 K.-val: Almási Ignác, Császár Pál, Horki Mátyás, Kössik István, Kraft Aladár, Mrász József, Schöffler Jenő, Sey Tamás; 40.000 K.-val: Szalánczy Zoltánné; 35.000 K.-val: Damp János, Löwy Jenő; 30.000 K.-val: Dr. Tibor Sándor; 26.000 K.-val: Andó M. Géza; 20.000 K.-val: Horváth Gyula, Zsigmond József, Tarnóci Gusztáv; 10.000 K.-val: Tóth Ferenc, Krupa László, Kovács Rezső, Guth László Kovács József, Tarnóci Ignác.

K.k

fanatikus fajszeretettől lángoló beszédjének. Az estén Szabó István konferált ügyessen. Az est anyagi sikeréhez hozzájárultak felüli etésükkel: Központi Igazgatóság 500 ezer kor. Horváth Géza. X. Y. 200—200 ezer kor. Szenthe László, Dr. Polatschek Armin 100-100 ezer kor. Hirschyári Alk. Olvasókör, Hehl Antal, Néder Imre, Paulovits Andor 50—50 ezer kor. Hoffmann Gusztáv, Bakos Béla, Tuba Ilonka, Szankovics János, Nagy Pál 30—30 ezer kor. Szojka Antal, Gyarmathi Károly 25—25 ezer kor. Dr. Förster Kálmán, Stepanek Sándor, Petik Róbert, Upponyi József, Horváth Gyula 20—20 ezer kor. Dr. Clementis Kálmán, Ralisch János, Récz Károly, Kurzbacher József, Jüger Clementin, Balogh István, Vicsze János Gáspár István X. Y. 10—10 ezer kor. Bozó György, Ádám Ferenc, Sonnenstein Dávid 5—5 ezer kor.

Januári krumpliszüret. Vidékünkön a mult évi burgonyatermés igen silány volt és ez is súlyosbítja a nincstelenek nyomorúságos helyzetét a mai munkanélküli világban. P. dig „Ha vákonya is a kenyérke, de legalább krumpliskával jölkakhatnánk!” Ezt tartotta ifj. Radics Márton kazári cigány és hét társa, amikor ezen vágyak csiklandoztak, ingerelték a jóllakottság után áhító gyomrukat. Valamelyikük nyírfavesszőről járt a mátraszelei erdőben és utközben a szántóföldön egy gyanus halmozskát fedezett fel, ami alatt sejtette az áhitott kenyérpótlót. Társainak felbeszélte és január tizedikére virradó éjszakán Hagi (ifj. Radics M.) vezérlete alatt megindult a nyolc tagu karaván felfedező útjára, ami a legszebb reménnyel kecsegtetett. Annak reneje módja szerint kibontották a vermet, megtöltötték zsákjaikat és roskadozva bár a súlyos teher alatt, de a legnagyobb meglepetésséggel bandukoltak bottaloztak hazafelé árkonbokon, hegyen-völgyön vagy négy kilométernyire fekvő hazájukba a dermesztő hideg januári éjszakában. Pár nap mulva vették észre a lopást, amikor egy szabályszerű kiállított munkakönyvet találtak a veremben ifj. Radics Márton kazári lakos részére kiállítva, aki azt izgalmas munkája közben zsebéből kiejtette. Kollár János mátraszelei szellér ember vetőmag burgonyáját dészmallát meg, amiből a csendőröknek sikerült meg 380 kg.-ot megtalálni a kazári cigánysoron, ahol nagy a sírás-rívás a „bűséges farsang” rövidsége miatt.

Farsangi hírek. A farsang nálunk is beköszöntött s a rövidsége miatt szinte minden szombat és vasárnap este elővan már irányozva egy-egy vidám estére. A farsangot f. hó 9-én a Városi Casinó nyitotta meg egy zene estély keretében. A zenészművészek a bánya zenekar szolgáltatta amelynek művészi nívója teljes megértésre talált az összegyűlt szép

közönség részéről. Az előadott darabok betanítása és az estén való dirigálása a közszeretelnék örvendő „Gábor bácsinak” érdeme. Valóban ez este is egy a darabok összeválogatása, mint precíz előadása csak tapot, elismerést, gratulációt váltott ki a lelkes hallgatóságból. A nagyszámú közönség a késő reggeli órákig maradt gyűjt. Mint halljuk az Uri Casinó ez évben is záró estélyét a szokásos kedélyes és családi keret között február 13-án tartja meg. — A Kalikó est előkészületei is értesüléseink szerint erősen folynak. A rendezőség kedves meglepetéseket készít elő a résztvevőknek. Már az eddigi jelekből is látható, hogy február 6-án az acélgyár termel a kedélyes vigás otthonává fogják válni. Részletesebben jövő számunkban fogunk erről írni. — Az Ömke salgótarjáni kerülete 23-án a Pannónia összes terméiben táncol egybekötött zártkörű Művészestélyt rendez, amelyen fővárosi művészek vesznek részt. — Derék rendőrségünk február 7-én az Acélgyári Olvasókörben rendez művészek ígérkező estélyt. A műsorból kiemeljük: 1. Énekszám. 2. Csöbör és Vödör bohózat 1 felvonásban. 3. Énekszám. 4. Visszakérem az iskolapénzt, jelenet. 5. Végkimerülés bandázs nélkül, jelenet. 6. Énekszám. — A Salgótarjáni Főgimnázium Zenekara 1926. évi február 1-én este fél 8 órakor a Bányatiszti Casinó nagyszobájában a zenekar és az intézet fejlesztési alap javára zeneestélyt rendez.

A Luther Szövetség Ifjusága jan. 16-án másodikban adta elő a Vasgyárost az acélgyári olvasóegylet közönséggel vett szíveségből átengedett termében ezuttal az árvízkarosultak javára. A szereplők ismét kitűnően megállták helyüket valameenyien. Mégis külön említést érdemel a két új szereplőnek teljesítménye, Kotra Irén és Paraszthy Gizikik egy hét alatt tanulták be kifogástalanul előadott szerepüket, Takács Ferenc Zacher Irén, Patay István, Tuba Gyula, Kovács Aladár, Micscska Ilonka, Paraszthy Juci, Knapcius Lajos, Viszovszky János, Pamurik Gusztáv, Koza János, Knapcius Gyula, Vicsat Ica, Jancsis Gyula mindannyian tehetséges odadással ringatták a szépszámu közönséget mely jó hangulatban soká maradt együtt.

Népszámlálás eredménye Most ért véget városunkban az elrendelt népszámlálás. Ennek eredménye szerint 18 éven felüli férfi 4542, nő 4595 van, míg 18 éven aluli férfi 2900, nő 2808 van. Az összlélekszám 14 843. Ez szomorú eredmény, mert 407 lélekkel kevesebb mint 1920-ban volt. Ennek oka részben az, hogy a Sebaj bánya Somos felszabadulása után oda lett csatolva, részben pedig az, hogy a szanalás folytán igen sok kenyérekész kénytelen volt más vidékre menni munkát keresni, míg a család itt nyomorba vissza maradt.

Ügyeljen
bevásárlásainál

védjegyünkre!

Száz estendő óta
járja ez a nő:
Sédar, kolbász, dagadó,
FRANCK-os hárs csak a jól

D. 170. B. L. 1. 1. 1.

Karacsberény községben a karácsonyi ünnepek alkalmából az iskolás gyermekek jól sikerült pásztorjátékot adtak elő, amelyet Vince Imre ottani kántortanító rendezett. A tiszta jövedelmet a tanítói internátus felépítésére adományozták.

Rudolf Mosse: Magyarország Ujságkatalogusa. Még mindig súlyos, de mégis már az enyhülés reményével kecsegtető napokban jut a Rudolf Mosse rt. „Magyarország Ujságkatalogusa” az érdekeltek kezébe. A gazdasági betegség krízisén immár túlvagyunk és tanácsosnak látszik kellő, hathatós propagandával felkészülni az idő javulására. A modern üzleti életnek nélkülözhetetlen hadművelet a reklám és ennek a műveletnek megtervezésével „Magyarország Ujságkatalogusa” a kereskedőnek körülbelül azt a szolgáltatást teszi, mint a hadvezérnek a pontos, megbízható, áttekinthető terepszemlényújtó térkép. „Magyarország Ujságkatalogusa”, -ből lehet megtudni, hogy a hirdetőnek milyen hazai napilapok és szaklapok állanak rendelkezésre, hogy a felsorolt lapok után milyen méretű hatást várhat, sőt a katalogus alapján a hirdetőnek módjában áll körülbelül számot vetni reklámhadműveletének előrelátható költségeivel is. Ezek azok az értékes adatok, melyek a Rudolf Mosse rt. „Magyarország Ujságkatalogusa”, -t közkedvelté, sőt nélkülözhetetlenné tették és amelyek révén ez a mű megbízható útmutatója lett immár a magyar kereskedelem és az ujsághirdetések, a reklám és propaganda széles és annyira fontos területén.

Cserkész tea. A 153 számú Mátra cserkész csapat f. hó 9-én az acélgyári tisztviselőket majd a következő este a cserkész szülőket vendégül látta egy csesz saját főzött cserkész teára. A megjelentek meggyőződtek a rendről, csínről, tisztaságról, amit az otthonban tapasztalhatni mindig és az est folyamán hosszabban maradtak együtt.

Rézgálic beszerzésnél is forduljunk bizalommal Weinberger Kornél céghez, Budapest. VI. Vörösmarthy ucca 46.

Állatvásár forgalma. A folyó évi január hó 18-án megtartott országos állatvásár forgalma a következő volt: felhajtott szarvasmarha (borjú) 320 eladott 166, felhajtott: ló (csikó) 129 eladott: 43, felhajtott: juh (kecske) 15 eladott: 3, felhajtott: sertés (malac) 213, eladott: 210, felhajtott összesen: 677 eladott összesen: 422 Salgótarján, 1926. január 19. A polgármester helyetti: Nékám jegyző.

Márciusban pengőértékű bélyegeket kerülnek forgalomba. A posta elkeretnek látja az időt a pengőérték bevezetésére, ugyanis a posta van hivatva a pengő népszerűsítésére, ez pedig legkönyebben a bélyegek révén történhetik. Az új pengő-bélyegeket rajnai már elkészültek, nyomásukat megkezdtek és azok március elején már forgalomba is kerülnek. A tarifákat szintén pengőben állapítja meg a posta.

Salgótarján r. t. város polgármesteri hivatala. 22/1926. szám.

Felhívás.

A m. kir földművelésügyi Miniszter 93.432/1925 X. A. 2 számú rendelet-értelmében a város területén minden bir-

tokos köteles az alma, körte, kajszinbarack, cseresznye, meggy, szilva és őszibarackfáiról az elszáradt ágakat, gallyakat, leveleket, virágokat és termést, továbbá a fa derekáról és öreg ágairól az elváló cserépes kérget eltávolítani, valamint azokat a mohától megtisztítani. Ezekután a fák alját gondosan fel kell gereblyézni és a fáról eltávolított és összegyűjtött mindennemű hulladékot el kell égetni, vagy mélyen elásni. Ezeket a munkákat legkésőbb 1926. évi február hó 28-ig el kell végezni.

Aki ezen védekezési munkákat a megszabott határidőig elvégeztetni elmulasztja, az az 1894. évi XII. t. c. 95 §-ának k. pontja szerint minősülő kihágást követ el és 500000 koronáig kiszabható pénzbüntetésen felül a város tanácsa fogja az írtást a mulasztó költségére elvégeztetni. Polgármester.

Salgótarján, 1926. január hó 4-én,
polgármester helyett:
Bodó tanácsnok.

A salgótarjáni járás főszolgabírójától.
8150/1925 sz.

Pályázati hirdetmény.

Nógrád és Hont közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék salgótarjáni járásában fekvő homokterenyei közegészségügyi körben, a m. kir. Népülési és mundaügyi Miniszter 15569/1925 I. A szám alatt kelt rendeletével a körorvosi állás szervezését jóváhagyta. Ezen állásnak választás útján leendő betöltésére az 1896. évi XII. t. c. 77-81 §-ai értelmében pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy orvosi oklevelüket, a forradalmak alatti magatartásuk s eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeket hozzám 1926. évi január hó 31-ig annálval is inkább adják be, mert a később érkező pályázati kérvényeket figyelembevenni nem fogom.

A választás iránt később fogok intézkedni.

A közegészségügyi körhöz tartoznak Homokterenye, Mátranovák. Kazár és Mátraszele községek.

A megválasztandó körorvos egyelőre a Mátraszele községhez tartozó Szent István bányatelepen köteles lakni, a hol a bányavállalat két szoba, konyha és megfelelő mellékhelyiségből álló lakást, valamint az ottani bányatisztviselőkre nézve megállapított feltételek és módzatok mellett fűtést és világítást természetben és teljesen díjtalanul kap.

A megválasztandó körorvos, körzetét hetenkint, a később megállapítandó napokon meglátogatni tartozik. Ugyancsak köteles ellátni a munkásbiztosító-pénztártól külön nyerendő díjazás ellenében, a pénztári orvosi teendőket is.

A körhöz tartozó községek a körorvos részére egyelőre természetben adnak fuvar, később fogatot szereznek be.

Az állás javadalma az állami rendszertől IX. fizetési osztály III-ik fokozatának felel meg. A körorvos részére a magán foglalkozás meg van engedve azért a vármegyei szabályrendelettel megállapított díjakat számíthatja fel. Kéri gyógy-szertár engedélyezését alispán ur kilitásba helyezte.

Az állás a választás után azonnal elfoglalandó.

Megjegyzem, hogy a bányavállalat által természetben nyújtott javadalmak azonnal megszűnnek, mihamar Homoktereny község, a körorvos részére megfelelő lakást épít, amikor is a körorvos Homoktereny községbe köteles költözni.

Salgótarján 1925 december hó 30.

Veress Zoltán
járás főszolgabíró.

Rádió készülékek

elsőrendű kivitelben. Europa összes állomásai vételére, előnyös fizetési feltételek mellett kapható. Működésben látható:

Friedrich Gyula

úrnál Füleki út 459 sz.

A cég képviselője néhány napig itt tartózkodik a bemutatás díjtalan, d. e. 11 és d. u. 5 től este 11 ig.

Még nem

tudja, hogy

ALTASSE cigaretta-
borítékjai

milliárdot
érnek?

Tegye el azokat és küldje be
1926. május 14-ig, mert 15-én
osztjuk ki a jutalmakat.

Nem szerencsejáték!

Budapesti Nemzetközi Vásár
1926 április 17-28.

Rendezi a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara.

Vámszabadraktár. A legjobb eladási alkalom. Személy, áruszállítási kedvezmények a bel és külföldi vasutak és hajózási társaságoknál. Vízumkedvezmények.

Központi iroda: Budapest, V. Szemere uca 6. T. b. képviselő: Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara Miskolcz.

Hirdessünk: A
MUNKA
politikai
hetilapban!!

Tanítást jutányos áron vállalom
német nyelvre és hegedűre.
Cím: Neuburger Gyula r.k. s.-kántor.

Felsőpálfa 210 számú két
üzlet helyiséggel bíró ház kültekkel
együtt eladó. Bővebb felvilágosítást ad
Szarvas János órák Salgótarján, Kiss-ucca
76 szám.

Nyomatott „A Munka” könyvnyomdában Salgótarján. — Tulajd: Vágh Kálmán.

Árzuhanás

csak az udvarban, ez olcsó maradékvásárban
Budapest, Király uca 32. szám alatt

Mosott vászon, delén vagy karton	méterje	11.800 K.
Zephir, kanavász, vagy angin	"	15.700 K.
Selymesfényű clott minden színben	"	24.000 K.
140 cm. széles férfiöltönyszövet	"	47.000 K.
Duplaszéles női szövet schottis v. sima színekben	"	36.000 K.
140 cm. széles férfi vagy női kabátszövet	"	98.000 K.
Divatos flanell vagy barchet	"	19.000 K.
Gyönyörű futószőnyeg	"	29.000 K.
Komplett fehérített lepedő	darabja	63.000 K.
Kész paplanlepedő	"	98.000 K.
Tartós vattapaplan	"	189.000 K.
Hímzett női ing vagy nadrág	"	29.000 K.
Bőrerős törülköző	"	15.700 K.
Kitűnő pohártörő	"	9.800 K.
Színes abrosz 6 szalvétával	"	138.000 K.
Férfi vagy női zsebkendő	"	3 900 K.

Kérjük nagyrabecsült hölgyeim és uraim becses
látogatásukat vételkényszer nélkül.
Postai rendeléseket lelkiismeretesen teljesítünk.

Salgótarjáni APPOLO MOZGÓ heti műsora

Vasárnap	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
Jan. 24.	25.	26.	27.	28.	29.	23.
Farkasok csodája	Gazdátlan lélek Titok. Dráma	Nagyváros porontya ZORO és HURU				Farkasok csodája

kezdete hétköznap este 8 órakor, vasár és ünnepnap
délután 4, 6 és 8 órakor.

A Szent István malátaakévé

nem közönséges pör-
költ árpa, hanem
szakszerű csirázta-
tással táperőkben
dús

A közönséges pörkölt árpa
nem tápláló.

Ilyenért kár pénzt adni!

Megjelent
Magyarország
1926. évi
Ujságkatalógusa

Kiadja a
Rudolf Mosse r. t.
hirdetési iroda
Budapest VI. Podmaniczky uca 49.

Hirdetőknek
kiváratra ingyen és bérmentve.

Rézgálic

Lugkő 128-as
egyszerben és
felhárve

Carbid

Kristálysóda

Azonali szállításra, vagy
tavaszi előjegyzésre
Amóniáksóda, Raffia
Naftalin, Gyertya.
Gyufa 44 külföldi, Kén-
por, Kénrud, Rézkénpor
nagybani és kicsinybeni
legolcsóbb és bevásá-
lási telepe.

WEINBERGER
KORNEL

Budapest, VI. V8-
rámaly uca 46.
Tel: 116-33. 74-77.

Helyi képviselők
kerestetnek.

Walter magántanfolyam

Budapest, VIII. Rakóci ut 51 sz.

Előkészít: középiskolai,
összevont magánvizsgákra
érettségire, vidékieket is.

Tisztviselőknek nagy kedvezmény.

Bokor Ferenc

ujonnan átalakított

**étterme és
söracsarnoka,**

Budapest, Baross tér 13.
a Keleti pályaudvarral szemben.

**Vidékiek talál-
kozó helye.**

Hirdetmény.

A Ker. Munkások Aruforgalmi Szö-
vetkezete felszámol miatt is felhívjuk az
esetleges hitelezőket, hogy követelésüket
6 hónapon belül érvényesítsék.

Felszámolóbizottság.